

ب - دیدگاه‌های سیاست خارجی

۱- اصول سیاست خارجی

مخالفت با غرب (آمریکا و اروپا)، عدم اعتقاد به استفاده از ابزارهای دیپلماتیک در سیاست خارجی، حمایت از مسلمانان در مقابل غیر مسلمانان از جمله اصول کلی این جناح در سیاست خارجی است. این گروه به استفاده از ابزارهای دیپلماتیک در سیاست خارجی اعتقاد ندارد و نسبت به فعالیت در چهارچوب نهادهای بین‌المللی به منظور تأمین منافع کشور ناامید است.

روزنامه کیهان خطاب به علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه در دوران ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی می‌نویسد:

اگر شما... با معادلات جهانی بخواهید سری تو سرها در بیاورید نه تنها موفق نمی‌شوید بلکه چنان در چنبره مهارت آنان گرفتار خواهید شد که یکدفعه می‌بینید کاملاً خلع سلاح شده‌اید و انفصال پشت انفصال شما را زمین‌گیر کرده است... ما از فشارهای جهانی که بر شانه‌های شما چنگ می‌زنند، خبر داریم، اما راه حل مواجهه با این فشارها این نیست که مثل شاگرد مدرسه‌ای‌ها انگشت بالا ببریم بگوییم آقا اجازه؟^۱

۲- رابطه با آمریکا

این جناح به شدت ارتباط با آمریکا را رد می‌کند و حتی «خواستار تصویب قوانینی شده است تا آنهایی که ارتباط با آمریکا را مطرح می‌کنند، به اشد مجازات» برسند. حتی تهدید کرده‌اند که در غیراین صورت «حزب‌الله به وظیفه‌اش عمل خواهد کرد».^۲

۱. روزنامه کیهان، ۶/۱۱/۷۵، ص ۲

۲. ماهنامه یالثارات‌الحسین، شماره ۲۳، ۱۱/۱۱/۷۴، اظهارات یکی از انصار حزب‌الله

خلاصه دیدگاه‌های سیاسی جناح انصار حزب الله

- ۱- اعتقاد به تمرکز قدرت در دست فرد (ولی فقیه)
- ۲- مردم در انتخاب ولی فقیه نقشی ندارند و وی منتخب خداوند است.
- ۳- وظیفه مردم را تبعیت و پذیرش ولی فقیه می‌داند.
- ۴- به فعالیت سیاسی در چهارچوب نهادهای قانونمند اعتقادی ندارد.
- ۵- مردم در امور سیاسی «تکلیف» دارند و نه «حق».
- ۶- مشارکت سیاسی مردم را به شرکت در راهپیمایی‌ها، انتخابات و برنامه‌های رسمی دیگر محدود می‌داند.
- ۷- پای‌بند به قانون نیست و وظیفه شرعی خود می‌داند که با آنچه که باطل می‌داند به مقابله پردازد.
- ۸- در دیدگاه‌های سیاسی این جناح آرمان‌گرایی نمود دارد.
- ۹- رویکرد سیاسی انصار حزب الله ارزشی و ایدیولوژیک است.
- ۱۰- با اعتقاد به صدور انقلاب بر آن است که باید از کمک مالی به گروه‌های مبارز مسلمان دریغ نکرد.
- ۱۱- به استفاده از ابزارهای دیپلماتیک در روابط بین‌الملل اعتقادی ندارد.
- ۱۲- تأکید بر تعهد و سابقه انقلابی افراد است و به تخصص توجه چندانی نمی‌شود.
- ۱۳- رابطه با آمریکا را به شدت نفی می‌کند و خواستار مجازات کسانی است که آن را مطرح می‌کنند.

۲-۲. دیدگاه‌های اقتصادی جناح انصار حزب‌الله

۱- خصوصی‌سازی

انصار حزب‌الله با خصوصی‌سازی واحدهای اقتصادی مخالف است. این گروه خواستار «دخالت دولت» در اقتصاد در جهت «حمایت از اقشار مستضعف» جامعه می‌باشد.^۱ یکی از اعضای انصار حزب‌الله می‌گوید: «لازم است دولت ضمن تجدیدنظر در اخذ مالیات‌ها و تعدیل [قیمت] فرآورده‌های نفتی و حذف سوبسیدها... حمایت از اقشار مستضعف را عملی کند.»^۲ یکی دیگر از اعضای این گروه می‌گوید: «دولت در زمان جنگ نزد امام (ره) رسید و درخواست نمود که سوبسید حذف شود امام در جواب فرمودند: بگذارید اغنیا نیز بر سر سفره مستضعفین باشند و ادامه داد مگر پولدارها یا اغنیا در صف‌های کوپن می‌ایستند که ما بخواهیم وضع فعلی را عوض کنیم.»^۳ به این ترتیب این جناح اعتقادی به اقتصاد رقابتی ندارد و مخالف سرسخت سیاست تعدیل اقتصادی است.^۴

۲- الگوی اقتصادی خودکفایی

با توجه به نگرش منفی این جناح به خارجیان به خصوص غرب و اعتقاد به توطئه دائمی آنان علیه جمهوری اسلامی ایران، این جناح یکی از راه‌های کسب آمادگی جهت مقابله با آنها را دستیابی به خودکفایی می‌داند و اعمال سیاست ریاضت اقتصادی را در این مسیر توصیه می‌کند و آن را «اصلی‌ترین

۱. ماهنامه یالثارات الحسین، شماره ۲۲، ۳/۱۰/۷۴، ص ۵

۲. همان

۳. همان، شماره ۲۳، ۱۱/۱۱/۷۴، ص ۶

۴. ماهنامه یالثارات الحسین، شماره ۲۲، ۳/۱۰/۷۴، ص ۷

شاخصه مقابله با نفوذ دشمن ارزیابی می‌کند.^۱ در این باره یکی از اعضای انصار حزب‌الله می‌گوید: «لازم است ریاضت اقتصادی را در رأس امور قرار داد.» وی برای اجرای این ریاضت اقتصادی راه حل «الگوی مصرف صحیح و کنترل مصرف، محدود کردن واردات با تعرفه و حمایت از تولید داخلی» را ارائه می‌دهد.^۲

۳- استفاده از منابع خارجی

جناح انصار حزب‌الله با توجه به اعتقاد به تئوری توطئه و ارائه الگوی اقتصادی خودکفایی، ضرورتی به استفاده از منابع خارجی نمی‌بیند و نظر به استراتژی اقتصادی‌اش که «کاهش مصرف و قطع واردات» می‌باشد،^۳ معتقد است چنین ضرورتی پیش نخواهد آمد. ضمن این که این جناح در فعالیت‌های اقتصادی «حفظ ارزشها» را از ضروریات می‌داند^۴ و استفاده از منابع خارجی را از جمله مواردی می‌داند که ارزشها را زیر پا می‌گذارد.

۴- توسعه اقتصادی

برای جناح انصار حزب‌الله عدالت اجتماعی اولویت اول را دارد و «توسعه اقتصادی بدون عدالت اجتماعی و بحث سازندگی منهای حفظ ارزشها محکوم است»^۵ ضمناً از سیاست اقتصادی بعد از جنگ انتقاد می‌کند و می‌گوید: «پس از جنگ باید به دنبال عدالت اجتماعی می‌رفتیم نه به دنبال

۱. همان، ص ۵

۲. همان، ص ۷

۳. همان، شماره ۲۳، ۱۱/۱۱/۷۴، ص ۶

۴. همان

۵. همان

رفاه»^۱ انصار حزب‌الله در بیانیه شماره ۱ خود از دیدگاهی که معتقد است توسعه اقتصادی خود به خود موجب عدالت اجتماعی می‌شود انتقاد کرده می‌نویسد: «این دیدگاه با مبانی تفکر اسلامی منافات دارد.»^۲

۵- توجه به مشکلات اقتصادی محسوس

انصار حزب‌الله با توجه به اینکه بر حل مشکلات اقتصادی اقشار مستضعف تأکید دارد، برای مقابله با مشکلات اقتصادی در مقابل دیدگاهی که به تغییر ساختارهای اقتصادی اولویت می‌دهد، بر حل مشکلات محسوس اقتصادی تأکید می‌کند. به این ترتیب «کنترل تورم، کنترل و تعدیل سطح درآمدها با مالیات، حمایت از تولیدات داخلی» از جمله راه‌های مورد توجه این گروه است.^۳

۱. همان

۲. همان، شماره ۲۴، ۱۰/۱۲/۷۴، ص ۵

۳. همان، شماره ۲۲، ۳/۱۰/۷۴، ص ۷

خلاصه دیدگاه‌های اقتصادی جناح انصار حزب الله

- ۱- حمایت از سیاست دولت در امور اقتصادی
- ۲- الگوی اقتصادی مورد نظر این جناح، اقتصاد بسته و خودکفاست و برای رسیدن به آن سیاست ریاضت اقتصادی را توصیه می‌کند.
- ۳- این جناح سیاست توسعه اقتصادی بدون عدالت اجتماعی را قبول ندارد.
- ۴- کاهش مصرف و قطع واردات، استراتژی اقتصادی انصار حزب الله است.
- ۵- این جناح با استفاده از منابع خارجی به شدت مخالف است.
- ۶- از نظر انصار حزب الله مقابله با آن دسته از مشکلات اقتصادی که در کوتاه مدت امکان پذیر می‌باشد، نسبت به توجه به مشکلات ساختاری اولویت دارد.

۲-۳. دیدگاه‌های فرهنگی جناح انصار حزب‌الله

دیدگاه‌های فرهنگی انصار حزب‌الله را می‌توان در توجه به ظواهر، حمایت از سیاست منع و تنبیهی و قائل بودن به محدودیت خلاصه کرد، که آنها را می‌توان در محورهای زیر دسته‌بندی نمود.

۱- نظارت قبل از انتشار بر محصولات فرهنگی

انصار حزب‌الله خواستار نظارت شدید بر محصولات فرهنگی قبل از انتشار آنهاست. یکی از اعضای این گروه خطاب به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌گوید: «شما نمایندگان قانونی در حراست از مرزهای ایدئولوژیک اسلام و انقلاب... هستید... کنترل دقیق بر سناریوها داشته باشید... به دگراندیشان میدان ندهید. نظارت دقیق و تخصصی باید در رابطه با متون و محتوای کتب باشد. اعتماد به ناشران کافی نیست.» وی می‌افزاید «مطبوعات نکات زیر را نباید داشته باشند... صرف انتقادی بودن، قوای مسلحه را زیر سؤال بردن، برخلاف اسلام و عفت عمومی مطلب نوشتن، برخلاف مسیر ملت و کشورهای اسلامی و حیثیت جمهوری اسلامی قلم‌زدن، نشر مطالب گمراه کننده و مطالبی که به دنبال اشاعه فساد اخلاق و تیرهای تضعیف و یا تحریک کننده که تمام اینها مردود است.»^۱

۲- مخالف با افزایش تولید و تنوع فرهنگی

انصار حزب‌الله با افزایش تولید و تنوع فرهنگی مخالف است. تا جایی که نشریه «الشارات الحسین» یکی از زمینه‌های بارز تهاجم فرهنگی را ظهور چند

صد نشریه در سال‌های اخیر» عنوان می‌کند.^۱

۳- تهاجم فرهنگی

با توجه به اعتقاد این جناح به «نظریه توطئه» آنها با هر نوع تبادل فرهنگی مخالف هستند تا جایی که نشریه یالثارات الحسین با انتقاد از کسانی که معتقدند «برای رشد و توسعه صنعتی لزوماً باید دادوستد فرهنگی با غرب داشته باشیم» آن را به معنای این می‌داند که «تقریباً بطور یکجانبه مرزهای اعتقادی خود را از میان برداریم.^۲ نگرش منفی این گروه به غرب تا حدی است که حتی با ترجمه مقالات و مطالب نشریات غربی نیز مخالف است و آن را «یکی از زمینه‌های بارز تهاجم فرهنگی» توصیف می‌کند. نشریه یالثارات الحسین در این زمینه می‌نویسد: «یکی از زمینه‌های بارز تهاجم فرهنگی... ترجمه و انعکاس مطالب نشریات و ننگین نامه‌های غربی [است] که ناخواسته در خدمت ترویج تبلیغات ضد دینی و ضد فرهنگی دشمنان جهانی قرار گرفته‌اند.»^۳

۴- توجه به ظواهر فرهنگی

حفظ ظواهر از دیدگاه جناح انصار حزب‌الله اهمیت بسیاری دارد که نوع لباس پوشیدن، نوع حجاب زنان، جداسازی زنان و مردان در مجامع عمومی از جمله آنهاست. یکی از انصار حزب‌الله «به کسانی که لباس‌های مبتذل غربی می‌پوشند پاپیون و کراوات می‌زنند، تذکر می‌دهد که این لباس‌ها را نپوشند» وی تهدید می‌کند «حزب‌الله جلوی شما خواهد ایستاد و در دهان مروجین

۱. ماهنامه یالثارات الحسین، شماره ۳۰، ۷/۵/۷۵، ص ۶

۲. همان، شماره ۲۷، ۲۷/۱۲/۷۴، ص ۸

۳. همان، شماره ۳۰، ۷/۷۵، ص ۶

ابتدال خواهد زد.»^۱ از سوی دیگر نشریه یالثارات الحسین خطاب به زنان می‌نویسد: «هیچ نوع پوشش به غیر از چادر مشکی... شایسته زن ایرانی... نیست.»^۲ این گروه به صدا و سیما تذکر می‌دهد که از «پخش مسابقات ورزشی که بازیکنان پوشش کافی و اسلامی ندارند علی‌الخصوص در مورد مسابقه کشتی که تماشای آن برای نیمی از جامعه حرام است، اجتناب کنند.»^۳ نشریه این جناح از این که «مجسمه زنهای لمیده... در کنار موزه‌های هنرهای معاصر تهران» همچنان مشاهده می‌شود، انتقاد می‌کند.^۴

به طور کلی پیشنهاد‌های انصار حزب‌الله برای اصلاح فرهنگ اجتماعی، اهمیت حفظ ظواهر را از دیدگاه این جناح نشان می‌دهد. که بنا به نوشته نشریه یالثارات الحسین به قرار زیر است:

- ۱- باید هفته‌ای را به عنوان هفته مبارزه با فرهنگ مبتذل غرب نام‌نهمیم و تبلیغ فراوان کنیم.
- ۲- هر هفته در یک ساعت مشخص، تهاجم فرهنگی در صدا و سیما مورد بررسی قرار گیرد.
- ۳- مبارزه با تهاجم فرهنگی غرب در تمام مظاهرش جزو دروس رسمی دانش‌آموزان و دانشجویان گردد.
- ۴- مبارزه با فرهنگ غرب شکل قانونی پیدا کند، مجلس به طور جامع، موارد لازم را تصویب نماید و با قاطعیت عملی شود.
- ۵- حجاب اسلامی در تمامی ابعاد فقهی، اجتماعی، اخلاقی، سیاسی و غیره

۱. همان، شماره ۲۳، ۱۱/۱۱/۷۴، ص ۵

۲. همان، شماره ۲۷، ۱۲/۱۲/۷۴، ص ۱۱

۳. همان، ص ۱۸

۴. همان، شماره ۲۵، ۱۲/۲۷/۷۴، ص ۱۷

- جزو دروس دانش آموزان دختر در تمامی مقاطع تحصیلی قرار گیرد.
- ۶- هفته‌ای به عنوان هفته حجاب... تعیین و اعلام گردد.
- ۷- جداسازی زن و مرد به ویژه دانشجویان دانشگاه‌ها... به جز در موارد اضطراری با پشتوانه قانونی صورت گیرد.^۱
- ۸- استفاده از آهنگهای مبتذل در سواریه‌ها باید به عنوان یک خلاف قانون، قابل تعقیب باشد.
- ۹- رانندگان تاکسی، سواری و مینی‌بوس باید قانوناً از سوار کردن زنان بدحجاب خودداری کنند. در غیر این صورت جریمه شوند.^۲

۵- اولویت دادن به مسائل فرهنگی

جناح انصار حزب‌الله اولویت اول جمهوری اسلامی را مسائل فرهنگی می‌داند و به طور کلی انقلاب اسلامی را یک انقلاب فرهنگی ارزیابی می‌کند. بر این اساس معتقد است در سیاست‌گذاری‌ها نیز باید این اولویت رعایت شود. نشریه این جناح می‌نویسد: «باید پروژه‌های فرهنگی کشور... دو برابر پروژه‌های اقتصادی باشد».^۳

۶- فعالیت‌های فرهنگی زیر نظر روحانیون

به طور کلی این جناح به دلیل حساسیتی که نسبت به مسائل فرهنگی دارد معتقد است که این نوع فعالیت‌ها «حتی‌الامکان باید زیر نظر ولایت امر مسلمین» باشد و «ریاست نهادهای فرهنگی به علما واگذار شود» تا از بروز

۱. ماهنامه یالثارات الحسین، شماره ۲۵، ۱۵/۸/۷۴، ص ۸

۲. همان، شماره ۳۳، ۱۵/۹/۷۵، ص ۱۸

۳. همان، شماره ۲۵، ۲۷/۱۲/۷۴، ص ۱۸

انحراف جلوگیری گردد.^۱

۷- مخالفت با فعالیت‌های اجتماعی زنان

انصار حزب‌الله با عدم تفکیک میان حوزه‌های فعالیتی زنان و مردان مخالف است و به طور کلی به فعالیت اجتماعی زنان اعتقاد چندانی ندارد و وظایف آنان را به «شوهرداری و تربیت فرزند» محدود می‌داند. مهدی نصیری مدیر مسؤول نشریه صبح می‌نویسد:

«اسلام... برای هر یک (زن و مرد) حوزه‌های فعالیتی بعضاً متفاوت و مغایر قائل است و کمال و قوام اجتماع را در این تفکیک نسبی وظایف می‌داند... آنچه مایه مباهات یک زن می‌تواند باشد آن است که متناسب با فطرت و ظرفیت طبیعی و وجودی خویش - که مورد نظر خداوند نیز می‌باشد - عمل کند.» وی برای اثبات دیدگاه خود به دو روایت اشاره می‌کند که یکی «جهاد زن، خوب شوهرداری کردن است» و دیگر این که حضرت فاطمه در پاسخ به پیامبر اسلام (ص) درباره این که بهترین حالت و موقعیت زن کدام است پاسخ داد «زمانی که درون خانه‌اش مشغول شوهرداری و تربیت فرزند است.»^۲ نحوه انعکاس خبر مربوط به مسابقه پرش با اسب بانوان در نشریه صبح نیز نمونه دیگری از مخالفت آنها با این نوع فعالیت‌ها است. «به ابتکار معاونت اجتماعی شهرداری تهران در راستای ارتقای! سطح فرهنگی و اجتماعی بانوان کشور و مشارکت بیشتر آنان در امر توسعه، نخستین دوره مسابقات پرش با اسب برگزار شد.»^۳

۱. ماهنامه یالثارات الحسین، شماره ۲۰، ۷۴/۸/۱۵، ص ۸

۲. هفته‌نامه صبح، شماره ۴۲، ۷۴/۱۱/۱۰، ص ۱

۳. همان، شماره ۳۸، ۷۴/۱۰/۱۲، ص ۹

۸- زهدگرایی

انصار حزب‌الله معتقدند برای دور نشدن از معنویات و خداوند تا حد ممکن باید از «امکانات رفاهی» دنیا دور بود. به این ترتیب می‌توان گفت که به نوعی زهدگرایی دارند. این گروه با تاکید بر طرد کسانی که مردم را به چنین وضعی سوق می‌دهند، می‌نویسد: «کسانی که آرمانهای اصلی آنها مسائل مادی (تشویق به مصرف، رفاه‌طلبی و...) است و با طرح شعارهای سرگرم‌کننده در قبال نیازهای روزمره، بندگان خدا را گرفتار غفلت از خدا و معنویت و آخرت کرده و آنها را به سمت انحراف فکری - عملی در زندگی سوق می‌دهند، چالشگران خطرسازی هستند که اگر از طرف مردم و مسئولان طرد نشوند، ملت و کشور و نهضت ما را به کام غرب فرو خواهند برد.»^۱

خلاصه دیدگاه‌های فرهنگی جناح انصار حزب الله

- ۱- این جناح معتقد به «نظارت قبل از انتشار» بر محصولات فرهنگی است.
- ۲- جناح انصار حزب الله با افزایش تولید و تنوع فرهنگی مخالف است.
- ۳- این جناح با تبادل فرهنگی مخالف است و خواستار مقابله شدید با تهاجم فرهنگی غرب علیه جمهوری اسلامی است.
- ۴- این جناح برای مقابله با تهاجم فرهنگی غرب معتقد به سیاست منع و مجازات است.
- ۵- انصار حزب الله برای مقابله با آنچه که انحراف می‌دانند، خود به طور فیزیکی و گاهی با خشونت وارد عمل می‌شوند.
- ۶- این جناح به حفظ ظواهر فرهنگی اهمیت زیادی می‌دهد.
- ۷- به اعتقاد انصار حزب الله فعالیت‌های فرهنگی می‌بایست تحت سرپرستی مستقیم روحانیون صورت گیرد.
- ۸- به اعتقاد این جناح مسائل فرهنگی اولویت اول انقلاب اسلامی است و در سیاست‌گذاری‌ها باید به این نکته توجه شود.
- ۹- انصار حزب الله در امور فرهنگی شدیداً سنت‌گرا هستند و از تغییر نهادها و روابط در این بخش هراسان می‌باشند.
- ۱۰- این جناح با فعالیت اجتماعی زنان مخالف است.
- ۱۱- انصار حزب الله برای جلوگیری از گرایش به مادیات به نوعی زهدگرایی اعتقاد دارند.

مواضع سیاسی، اقتصادی و فرهنگی گروه کارگزاران سازندگی ایران

۱-۲. دیدگاه‌های سیاسی گروه کارگزاران:

یکی از ویژگی‌های این گروه که می‌توان آن را در مواضع سیاسی آنها مشاهده کرد «نگرش پراگماتیستی» است. ویژگی دیگر این گروه که می‌توان آن را برآمده از همین نگرش دانست، «مصلحت‌اندیشی» و «اعتدال» در برخورد با تحولات سیاسی است. دیدگاه‌های سیاسی این جناح را در امور داخلی، می‌توان در محورهای زیر دسته‌بندی کرد:

الف - نگرش به حکومت

۱- ولایت فقیه، رهبری و مردم

این گروه معتقد است «در نظام جمهوری اسلامی ایران، سرچشمه مشروعیت همه نهادها از ولایت مطلقه فقیه است و بر این اساس ولایت مطلقه فقیه، سنگ بنا و محور هر گونه حرکت در نظام» است.^۱ با این حال بر نقش مردم در جمهوری اسلامی تأکید می‌کند و معتقد است نظام مبتنی بر ولایت فقیه، نقش مردم را در این نظام نفی نمی‌کند. در این راستا این جناح «گزینش فرد اصلح» را برای ریاست جمهوری به عهده مردم می‌داند و قائل به این است

۱. روزنامه مشهری، ۲۶/۲/۷۶، ص ۱

که علما فقط «ملاکها» را «تبیین و تشریح» کنند، اما این مردم هستند که باید «بر طبق نظر و تفسیر خود رئیس جمهوری را برگزینند.»^۱

۲- احزاب

این گروه معتقد به فعالیت احزاب سیاسی است و اینکه فعالیت‌های سیاسی در داخل کشور باید در چهارچوب احزاب سازمان‌دهی شود. عطاءالله مهاجرانی از اعضای اصلی گروه کارگزاران در مصاحبه‌ای می‌گوید: «متأسفانه ما در کشور سازمان سیاسی نداریم... سازمان سیاسی که مواضع خود را تبیین کند، نداریم... انشاءالله باید تلاش کنیم سازمان‌های سیاسی مشخص با تابلو و تبلور شخصیتی مشخص، در جامعه شکل بگیرد.»^۲ هفته‌نامه بهمن در این باره می‌نویسد: «بایستی انتخابات را از حالت رقابت میان افراد و اشخاص خارج کرد و آن را به رقابت میان برنامه‌ها و طرح‌ها تبدیل کرد... این کار در غالب یک شکل رسمی و مشخص ممکن است.»^۳

این گروه به فعالیت سیاسی در چهارچوب قانون اعتقاد دارد و «استفاده از روش‌های غیرقانونی و خشونت آمیز در حذف رقبای خود را» رد می‌کند.^۴ مهاجرانی در مصاحبه دیگری بر ضرورت تشکیل احزاب سیاسی تأکید کرده، می‌گوید: «در حال حاضر صحنه فعالیت سیاسی گروه‌ها چندان روشن نیست و ضروری است برای رفع این مسأله گروه‌های موجود به طور رسمی، برنامه‌ها، چگونگی سازماندهی و اهدافشان را در قالب احزاب سیاسی اعلام کنند.» مهاجرانی این موضوع را که پیدایش احزاب سیاسی ممکن است کشور را به تنش و التهابات

۱. همان

۲. روزنامه ابرار، ۱۳/۹/۷۵، ص ۲

۳. هفته‌نامه بهمن، شماره ۱۰، ۱۴/۱۲/۷۶، ص ۲

۴. همان، شماره ۱۴، ۲۵/۱/۷۵، ص ۱۴

سیاسی دچار کند، رد کرده^۱ و در گفتگویی با تاکید بر ضرورت «سازمان‌دهی نهادها و احزاب سیاسی می‌گوید: «باید به مردم ایمان داشت و دانست که مردم... ایران هرگز دچار اشتباه نمی‌شوند، باید با سازمان‌دهی نهادها و احزاب سیاسی زمینه حضور آنها را در بستر رفتارهای سیاسی آماده کرد، تا جامعه در فراز و نشیب‌های خود شاهد دگرگونی اعجاب‌انگیز نشود.»^۲

۳- مشارکت سیاسی

گروه کارگزاران بر اهمیت مشارکت مردم در فعالیت‌های سیاسی تأکید می‌کند و معتقد است «تضمین حقوق اساسی شهروندان در عمل» به «حضور و مشارکت مؤثر مردم در صحنه سیاست» کمک می‌کند. در این رابطه به برخی از حقوق اساسی شهروندان چون «ایمنی در برابر بازداشت و زندانی کردن خودسرانه، آزادی گفتار، نشر و اجتماع (حق گرد آمدن و گفتگو در امور سیاسی)، آزادی دادخواهی و گروه‌بندی (حق تشکیل حزب‌ها، اتحادیه‌ها و دیگر مجامع) وجود دستگاه قضایی و دادگاه‌های مستقلی که هر کس برای دادخواهی به آنها دسترسی داشته باشد»^۳، اشاره می‌کند. این گروه تأکید می‌کند که برای مشارکت سیاسی مردم می‌بایست موانع توسعه سیاسی را از میان برداشت. از جمله موانعی که در این راه به آن اشاره می‌کند شامل «تدابیری که به تمرکز بیشتر منابع قدرت می‌انجامد، بینش‌هایی که به طریقی بر سر راه رقابت قانونی و مسالمت‌آمیز سیاسی مانع ایجاد می‌کند و همه گرایش‌هایی که می‌کوشد شکاف‌های اجتماعی ما را به صورت تضادهای

۱. روزنامه‌های ۷۴/۹/۲۲

۲. روزنامه ایران، ۷۶/۵/۱۷، ص ۳

۳. هفته‌نامه بهمن، شماره ۸، ۷۴/۱۲/۵، ص ۲

آشتی‌ناپذیر در آورده^۱، است. این گروه معتقد به مشارکت سیاسی مردم در چهارچوب قانون اساسی است و با دیدگاه‌هایی که نیروهای سیاسی فعال در چهارچوب نظام را به انقلابی و ضد انقلاب تفکیک می‌کند، به این دلیل که باعث کاهش مشارکت سیاسی مردم می‌شود، مخالف است و تأکید می‌کند «هیچ مشکلی برای یک نظام سیاسی و مردمی مهم‌تر از حذف بخشی از مردم از صحنه سیاست نیست.»^۲ کارگزاران برای مشارکت سیاسی چنان اهمیتی قائل است که از شورای نگهبان به دلیل رد صلاحیت برخی از داوطلبان کاندیداتوری نمایندگی مجلس شورای اسلامی انتقاد می‌کند. بنا به نوشته هفته‌نامه بهمن: «بالا بودن تعداد کسانی که صلاحیت آنها تأیید نشده، محدودتر کردن دایره انتخاب مردم است. در چنین شرایطی انتخاب‌کنندگان فرصت محدودتری برای انتخاب گرایش‌ها و برنامه‌های متفاوت اقتصادی و اجتماعی دارند. به همین دلیل کسانی که سلیقه‌ها و حساسیت‌های خود را در میان فهرست تأیید شده نمی‌یابند، تمایل کمتری برای مشارکت در انتخابات خواهند داشت.» این نشریه در ادامه این اقدام را «اختلال در روند توسعه سیاسی و مانعی بر سر راه توسعه همه‌جانبه ایران» توصیف کرده و اضافه می‌کند این که «۴۰ درصد» از داوطلبان کاندیداتوری نمایندگی مجلس مورد تأیید شورای نگهبان قرار نگرفتند «موجب نگرانی و طرح سؤال‌های جدی در این باره»^۳ است. عطاءالله مهاجرانی با اشاره به این که مشارکت مردم در ساختار سیاسی کشور نباید به صورت سطحی باشد، برای مشارکت مردم سه مؤلفه قائل است، که آنها را به صورت زیر دسته‌بندی می‌کند:

۱. هفته‌نامه بهمن، شماره ۲، ۲۳/۱۰/۷۴، ص ۱۳

۲. همان، شماره ۱، ۱۶/۱۰/۷۴، ص ۶

۳. همان، شماره ۹، ۱۲/۱۲/۷۴، ص ۳

الف - اطلاع و آگاهی مردم درباره موضوع مشارکت، مثلاً نقش مجلس، وظایف و اختیارات مجلس را به خوبی بشناسد و در یک فرصت منطقی و مناسب تشخیص دهند که چه کسانی برای نمایندگی صلاحیت دارند.

ب - اختیارات و امکانات انتخاب اصلاح، به گونه‌ای که مردم گمان نکنند داوطلبان شایسته نمی‌توانند کاندیدا شوند یا اگر شدند بوروکراسی بررسی صلاحیت کاندیدا، عرصه را برای انتخاب مردم تنگ می‌کند.

ج - دلبستگی و نظارت بر موضوع مشارکت.^۱

۴- آزادی

عطاءالله مهاجرانی به برخورد همراه با تساهل با دیدگاه‌های مخالف اعتقاد دارد و قائل به وجود آمدن فضایی است که «حرمت و اعتبار صاحب نظر و اندیشه، رعایت و حفظ شود» و امکان طرح آراء و اندیشه‌ها وجود داشته باشد «در عین اینکه ممکن و یا محتمل [است] نظر آورد یا نفی گردد». وی با این نگرش که باید «اختلاف نظر و سلیقه را مبنای داوری قرار داد، هر روز فردی یا گروهی را به کناری زد» مخالفت کرد و بر استفاده از توان «همه افراد و گروه‌ها در توسعه و سازندگی» تأکید می‌کند.^۲ هفته‌نامه بهمن نیز در این زمینه بر حفظ «حریم صاحب نظران و اندیشمندان جامعه» تأکید کرد و «شکستن این حریم هر روز به بهانه‌ای» را عاملی دانست که «دست‌یابی» به توسعه، عدالت اجتماعی و جایگاهی بایسته در جهان برای کشور ما را [به] خیالی محال^۳ تبدیل می‌کند. این گروه معتقد به آزاد بودن طرح دیدگاه‌های

۱. همان، شماره ۸، ۷۴/۱۲/۵، ص ۲

۲. هفته‌نامه بهمن، شماره ۱، ۷۴/۱۰/۱۶، ص ۲

۳. همان، شماره ۱۷، ۷۵/۲/۸، ص ۲

مختلف در جامعه است. هفته‌نامه بهمن «تلاش برای تک فکری‌گری و... بازگشت به جامعه بسیط با تفکراتی قالبی و استاندارد شده»^۱ را رد می‌کند. گروه کارگزاران بر آزادی فعالیت مطبوعات تأکید می‌کند و با اعمال فشار و محدودیت بر آنها مخالف است و از لغو مجوز انتشار مطبوعات انتقاد می‌کند. هفته‌نامه بهمن می‌نویسد: «قانون مطبوعات نظر به بقای انتشار نشریات داشته و جز [در] دو مورد استثنایی امکان لغو پروانه انتشار نشریات را از میان برده است. توسعه لغو امتیاز نشریات، سنت حسنه‌ای نیست و با اصول و قواعد حقوق مطبوعات و حقوق کیفری نه تنها سازگار نیست که در تعارض کامل نیز هست.»^۲

این گروه همچنین خواستار حضور قدرتمند مطبوعات در صحنه سیاسی کشور است و «نقش نظارتی و نه فقط انعکاسی» برای رسانه‌ها قائل است. هفته‌نامه بهمن می‌نویسد: «در جامعه، رسانه‌ها هنوز قدرت لازم را پیدا نکرده‌اند... رسانه‌ها از خود در فعال‌ترین شکل، تصور نقش انعکاسی دارند اما کمتر خود را در مقابل بازجو می‌دانند که می‌تواند در مورد مسائل گوناگون جامعه جستجو و نارسایی را بر ملا کند... تصور دستگاه‌های اجرایی از [این] رسانه، تصور منعکس‌کننده فعالیت‌های آن است. دستگاه‌های اجرایی مواضع زیادی بر سر راه کسب خبر برای رسانه‌ها ایجاد می‌کنند.»^۳

۵- صدور انقلاب

گروه کارگزاران به جای «صدور انقلاب» به درون توجه دارد و معتقد به

۱. همان

۲. همان، شماره ۷، ۷۴/۱۱/۲۸، ص ۹

۳. همان، شماره ۸، ۷۴/۱۲/۵، ص ۳

ساختن کشور و ارائه آن الگو به جهانیان است. هفته‌نامه بهمن در این زمینه می‌نویسد:

«مؤثرترین راه برای تأثیرگذاری بر سایر کشورها در جهان کنونی، الگوسازی است. تنها کشوری در شرایط فعلی قادر است آرمانها و ارزشهای خود را در جهان تبلیغ نماید که بتواند نشان دهد که در پرتو تحقق ارزشهایش، ملت به سطح قابل قبولی از رفاه، امنیت ملی و اجتماعی، مشارکت سیاسی و آزادی‌های فردی دست یافته است.»^۱

ب - دیدگاه‌های سیاسی خارجی

۱- اصول سیاست خارجی

با توجه به اینکه رشد و توسعه اقتصادی از اهداف اصلی گروه کارگزاران سازندگی است. این جناح به سیاست خارجی به عنوان وسیله‌ای برای دستیابی به اهداف نگاه می‌کند. در این راستا «تشنج‌زدایی در روابط خارجی، تعدیل رفتار سیاسی برای جذب سرمایه، تلاش برای تغییر برداشت جامعه بین‌المللی از رفتارهای سیاسی ایران و اصلاح چهره بین‌المللی ایران» از اصول سیاست خارجی این جناح محسوب می‌شود.^۲

۲- رابطه با آمریکا

این گروه منعی در برقراری ارتباط اقتصادی با آمریکا نمی‌بیند. مرعشی از اعضای وابسته به این گروه می‌گوید: «رابطه اقتصادی با آمریکا به نفع ماست چرا که ما به راحتی نمی‌توانیم نفتمان را به کشورهای خارجی بفروشیم...

۱. هفته‌نامه بهمن، شماره ۹، ۱۲/۱۲/۷۴، ص ۲

۲. روزنامه اخبار، ۱۳/۹/۷۴، ص ۲، گفتگو با کاظم پوراردبیلی

رابطه بازرگانی و اقتصادی هیچ‌گونه مغایرتی با مبارزه با آمریکا ندارد.^۱ در مورد مذاکره با آمریکا برای حل اختلافات دو کشور، به نظر می‌رسد این گروه مخالفتی با آن ندارد اما در حال حاضر به دلیل این که رهبر انقلاب با آن مخالف است، با آن مخالفت می‌کند. عطاءالله مهاجرانی در این رابطه می‌گوید: من معتقد بودم مانند کشور ویتنام که همزمان جنگ با آمریکا، در ژنو مذاکره می‌کردند و یا مذاکره امام حسین (ع) با فرمانده سپاه یزید و یا مذاکرات حضرت علی (ع) با معاویه، می‌توانیم خواسته‌هایمان را بگوئیم. بطور کلی مذاکره با دشمن ضد ارزش نیست اما وقتی که مقام معظم رهبری خط قرمز رسم فرمودند، من دیگر اظهار نظر نکردم.^۲ محسن نوربخش یکی دیگر از اعضای اصلی این گروه نیز بر «برقراری روابط سالم، دوستانه و گسترده با تمام کشورها» به جز آمریکا و اسرائیل تأکید کرد.^۳

۱. هفته‌نامه پیام دانشجو، شماره ۴۱، ۷۴/۳/۳۰، ص ۳

۲. هفته‌نامه صبح، شماره ۴۷، ۷۴/۱۲/۱۵، ص ۴

۳. روزنامه اطلاعات، ۷۴/۱۱/۳۰، ص ۲

خلاصه دیدگاه‌های سیاسی گروه کارگزاران سازندگی ایران

- ۱- تخصصی شدن و تفکیک وظایف و ساختارهای سیاسی و وحدت بخشی به این وظایف و ساختارها.
- ۲- افزایش مشارکت عمومی در فرایندها انتخاب مقام‌ها و گزینش خط‌مشی‌های سیاسی.
- ۳- فراگیر شدن رقابت معنی‌دار و مسالمت‌آمیز میان افراد و گروه‌های سازمان یافته برای احراز مقام‌های دولتی در درون ساختار سیاسی.
- ۴- دفاع از حقوق مطبوعات و گسترش دایره آزادی‌های آنان.
- ۵- کمک به ایجاد فضایی پر نشاط، انگیزاننده و مساعد برای مشارکت همه صاحب نظران وفادار به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جهت طرح و تحلیل مسائل و یافتن راه‌هایی برای آنها.
- ۶- کمک به استقرار جامعه دین‌داور و تقویت برداشتی از دین که اصالت و خلوص و توانمندی و توجه به مقتضیات زمان را به طور توأم برخوردار باشد.^۱
- ۷- تنش‌زدایی در روابط خارجی.

۲-۲. دیدگاه‌های اقتصادی گروه کارگزاران

ویژگی اصلی مواضع اقتصادی گروه کارگزاران را می‌توان رشد و توسعه اقتصادی شتابان عنوان کرد، مواضع این گروه در بخش اقتصادی در راستای همین هدف قرار دارد، که در محورهای زیر دسته‌بندی می‌شود:

۱- خصوصی‌سازی واحدهای اقتصادی

گروه کارگزاران از «خصوصی‌سازی واحدهای اقتصادی» حمایت می‌کند و معتقد است با این اقدام «کارآیی آنها بالا رفته و خلاقیت و نوآوری در آنها افزایش خواهد یافت.» آنها این وضعیت را حاکم شدن «فضای رقابت سازنده بر اقتصاد کشور» توصیف می‌کنند که می‌تواند «منافع مصرف‌کنندگان را تأمین کند.»^۱

۲- استفاده از تکنولوژی پیشرفته

این گروه با توجه به این که رشد و توسعه شتابان اقتصادی را هدف قرار داده است، در مقابل دیدگاهی که بر استفاده گسترده از نیروی کار در صنعت تأکید می‌کند، به استفاده از تکنولوژی پیشرفته توجه دارد، زیرا معتقد است در جهانی که با سرعت به جلو می‌رود، برای عقب نماندن از قافله پیشرفت، چاره‌ای جز استفاده از تکنولوژی مدرن وجود ندارد. بر این اساس آنجا که از نیروی انسانی صحبت می‌شود «کیفیت نیروی انسانی» را مطرح می‌کند. نشریه بهمن در مطلبی درباره «افزایش بلند مدت ظرفیت‌های تولیدی جامعه» بر «افزایش ظرفیت مبتنی بر به کارگیری تکنولوژی پیشرونده» تأکید می‌کند.^۲

۱. هفته‌نامه بهمن، شماره ۵، ۱۴/۱۱/۷۴ ص ۱-۷

۲. همان، ص ۷

همچنین مرتضی الویری از نامزدهای کارگزاران سازندگی ایران در انتخابات دوره پنجم مجلس شورای اسلامی بر این نکته تأکید کرد که «ایران برای توسعه به تکنولوژی پیشرفته نیاز دارد»^۱

۳- تغییر ساختارهای اقتصادی

به نوشته هفته نامه بهمن، کارگزاران به «تغییر ساختارهای اقتصادی» در مقابل توجه به حل مسائل اقتصادی «محسوس» و «درمان عاجل» آنها توجه دارد.

این نشریه اشاره می‌کند که در زمینه برخورد با مشکلات اقتصاد ایران دو نظریه مطرح شده است:

«گروهی بیشتر به مسائل محسوس توجه دارند و درمان عاجل آنها را خواستارند مانند تورم، عاطل ماندن بخشی از ظرفیت‌های تولید، عدم تعادل تراز پرداخت‌های خارجی» گروه دوم «به مشکلات نامحسوس و ساختاری چون پایین بودن پس‌انداز و سرمایه‌گذاری سرانه، دوگانگی و پس‌ماندگی تکنولوژیک» توجه دارند و «دنبال دگرگون کردن ساختارها و پویا کردن بنیادهای اقتصاد ایران هستند.» به نوشته هفته‌نامه بهمن، گروه کارگزاران سازندگی ایران دیدگاه دوم را قبول دارد و «به دنبال ساختارهای اقتصادی است»^۲

۴- توسعه

گروه کارگزاران، توسعه را هدف اصلی برنامه اقتصادی خود می‌داند.

۱. ماهنامه یا لئارات‌الحسین، شماره ۳۵، ۷/۵/۷۵ ص ۱۲ به نقل از روزنامه اطلاعات بین‌المللی

۲. هفته‌نامه بهمن، شماره ۴، ۷/۱۱/۷۲، ص ۷

غلامحسین کرباسچی از اعضای تشکیل دهنده این گروه می‌گوید: «هدف اصلی، توسعه است و برای رسیدن به آن در هر مقطعی، ممکن است از تاکتیک خاصی استفاده کرد.» وی می‌افزاید: «منطق جمع کارگزاران این بود که تداوم سازندگی کشور به عنوان اصلی‌ترین راه برای ادامه مقاومت کشور در برابر دشمنان داخلی و خارجی مطرح می‌باشد.»^۱ کرباسچی در مصاحبه دیگری همچنین می‌گوید: «...برنامه ما این است که روند توسعه سریع شود چرا که ما هر چه به مقیاس‌های بین‌المللی نزدیک‌تر شویم می‌توانیم استقلال کشور را تأمین کنیم.»^۲ کارگزاران در بیانیه خود نیز «عدم توسعه یافتگی» را «خطر»ی توصیف می‌کند که انقلاب و نظام را تهدید می‌کند.^۳ از اینرو نشریه بهمن در نوشته‌ای با مقایسه «رقبای سنت‌گرا و محافظه‌کار» با کارگزاران، آنها را (کارگزاران) متعلق به «جبهه توسعه‌گراها» می‌داند.^۴

۵- اقتصاد رقابتی

گروه کارگزاران در مقابل دیدگاه اقتصاد دولتی، معتقد به اقتصاد رقابتی است. نشریه بهمن در این زمینه می‌نویسد: «اگر واقعاً خواستار اقتصادی رقابتی با کارایی و پویایی بالا هستیم بایستی با هرگونه انحصار اقتصادی مقابله کنیم.»^۵

۶- استفاده از منابع خارجی

گروه کارگزاران با توجه به هدف آنها که رشد و توسعه اقتصادی شتابان

۱. روزنامه اطلاعات، ۱۶/۱۲/۷۴، ص ۱۲

۲. همان، ۲۹/۱/۷۵، ص ۷

۳. اولین بیانیه کارگزاران سازندگی ایران

۴. هفته‌نامه بهمن، شماره ۴، ۷/۱۱/۷۴، ص ۷

۵. همان، شماره ۵، ۱۴/۱۱/۷۴، ص ۷

است، استفاده از منابع خارجی را برای ایران «اجتناب‌ناپذیر» می‌داند. بنا به نوشته نشریه بهمن: «استفاده از منابع مالی، تسهیلات و سرمایه‌گذاری‌های خارجی در اشکال گوناگون آن، هم در کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای صنعتی، امری معمول و متداول است. به ویژه در اقتصادهای در حال بازسازی و توسعه این کار نه تنها با منطق اقتصادی قابل توجیه است، بلکه در مواردی عملاً اجتناب‌ناپذیر است.» با این حال این گروه «استفاده بدون قید و شرط و بدون انضباط مالی از وام‌ها و اعتبارات خارجی را محکوم به شکست می‌داند.» و در مجموع «سرمایه‌گذاری مشترک خارجی را در مقایسه با اخذ اعتبارات خارجی... قابل توجیه‌تر» می‌داند.^۱ استفاده از منابع خارجی چنان از نظر کارگزاران اهمیت دارد که مرتضی الویری از نامزدهای این گروه در انتخابات دوره پنجم مجلس شورای اسلامی جلب سرمایه «ایرانیانی که اعتقاد به نظام جمهوری اسلامی ندارند» را «برای سرمایه‌گذاری در کشور» بدون اشکال می‌داند و معتقد است که نسبت به سرمایه‌گذاری خارجی «ارجحیت دارد.»^۲

۱. همان، شماره ۱، ۱۶/۱۰/۷۴، ص ۵

۲. ماهنامه یا لشارات الحسین، شماره ۳۰، ۷/۵/۷۵، به نقل از روزنامه اطلاعات بین‌المللی

خلاصه دیدگاه‌های اقتصادی کارگزاران سازندگی ایران

- ۱- رشد و توسعه اقتصادی، محور و هدف اصلی در اقتصاد است و در سایه رشد و توسعه اقتصادی امکان استقلال و عدالت وجود دارد.
- ۲- برای اینکه به عدالت اجتماعی برسیم، ابتدا باید رشد اقتصادی بالا برود. بدون رشد اقتصادی، مالی برای تقسیم وجود ندارد. به اعتقاد این گروه «اقتصاد ایران در کوتاه‌مدت بایستی میان رونق بیشتر (رشد اقتصادی) و ثبات قیمت‌ها یکی را برگزیند»^۱
- ۳- اعتقاد این گروه به خصوصی‌سازی واحدهای تولیدی، آزادسازی اقتصادی، جلوگیری از دخالت دولت در امور اقتصادی، اقتصاد رقابتی و ایجاد دولت حداقل است.
- ۴- به مشکلات نامحسوس و ساختاری اقتصاد ایران توجه دارد و به دنبال دگرگون کردن ساختارهای اقتصاد ایران است.
- ۵- گروه کارگزاران از برپایی صنعت مبتنی بر تکنولوژی مدرن در مقابل صنعت مبتنی بر نیروی کار دفاع می‌کند.
- ۶- این گروه استفاده از منابع خارجی را برای اقتصاد ایران که در مقطع بازسازی قرار دارد، اجتناب‌ناپذیر می‌داند و در این راستا تنش‌زدایی در روابط خارجی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.
- ۷- برای دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی مورد نظر گروه کارگزاران، ادغام در بازار جهانی و همکاری نزدیک با نهادهای اقتصادی بین‌المللی، امری

اجتناب‌ناپذیر است. در واقع نظام اقتصادی مورد نظر این گروه با نظام سرمایه‌داری جهانی پیوندی ارگانیک دارد.

۸- استراتژی صنعتی مورد نظر این گروه «توسعه صادرات» است و کشورهای جنوب شرقی آسیا چون کره جنوبی، مالزی و اندونزی و کشورهای آمریکای مرکزی و جنوبی چون مکزیک، برزیل و آرژانتین الگوی اقتصادی مورد نظر آنها است.

۹- از میان بخش‌های اقتصادی بخش صنعت در اولویت قرار دارد و بخش عمده سرمایه‌گذاری‌ها می‌بایست در این بخش انجام شود.

۳-۲. دیدگاه‌های فرهنگی گروه کارگزاران

ویژگی اصلی دیدگاه‌های فرهنگی این گروه اعتقاد به باز بودن محیط فرهنگی و ضرورت تبادل فرهنگی است. سیاست‌های فرهنگی مورد نظر آنها را می‌توان در محورهای زیر دسته‌بندی کرد:

۱- اعمال سیاست نظارت بعد از انتشار بر محصولات فرهنگی این گروه با نظارت دولت بر محصولات فرهنگی (تولید فیلم، کتاب، روزنامه و نشریات) قبل از انتشار آنها مخالف است و آن را مانعی در راه فعالیت‌های فرهنگی می‌داند و از سیاست نظارت بعد از انتشار بر محصولات فرهنگی حمایت می‌کند. کارگزاران برای دولت در امور فرهنگی «نقش هدایت و برنامه‌ریزی» به جای «صدور مجوز»، قائل است و (بوروکراسی صدور مجوز) را مانعی می‌داند که «قدرت هرگونه برنامه‌ریزی و تفکر دراز مدت را که لازمه فعالیت فرهنگی است» سلب می‌کند.^۱ آنها در ارتباط با فعالیت فرهنگی معتقدند که سیاست «هیچ پیام شایسته‌ای نباید از انتقال محروم گردد» می‌بایست مبنای سیاستگذاری قرار گیرد. این سیاست در مقابل سیاست دیگری مبنی بر این که «هیچ پیام ناشایستی نباید انتقال یابد» مطرح می‌شود. به اعتقاد جناح کارگزاران در پیش گرفتن سیاست «هیچ پیام ناشایستی نباید انتقال یابد» نتایجی چون «گسترش ممیزی و کنترل شدید محصولات فرهنگی قبل از پخش، کاهش تولید فرهنگی در نتیجه طولانی شدن فرایندهای مختلف ممیزی، افزایش اختیارات مقامات رسمی، شکل‌گیری و گسترش جریان فرهنگ رسمی، صورت‌گرا و سطحی‌نگر» را در پی خواهد داشت. در حالی

که در پیش گرفتن سیاست هیچ پیام شایسته‌ای نباید از انتقال محروم گردد «فضای بازتر فرهنگی، افزایش تولیدات، کاهش نقش ممیزی دولت در عرصه فرهنگ، گسترش تنوع و گاه چندگانگی فرهنگی» را به دنبال خواهد داشت.^۱ تشکیل دهندگان گروه کارگزاران از تکنوکرات‌ها و تحصیل کردگان غرب هستند و تلاش می‌کنند تا در برخورد با تحولات فرهنگی نگرشی واقع‌گرایانه داشته باشند.

نشریه بهمن در تشریح سیاست مورد نظر خود یعنی «هیچ پیام شایسته‌ای نباید از انتقال محروم شود.» می‌نویسد: «اولاً همه کشورها به ناگزیر به سوی جامعه گسترده اطلاعات پیش می‌روند که داد و ستد آزاد و گسترده اطلاعات با استفاده از تمام رسانه‌ها از مشخصه‌های آنهاست... در حالی که دیر یا زود جامعه ما در معرض پیام‌هایی قرار خواهد گرفت که احتمالاً از نظر محتوا با ارزشهای مورد قبول ما همخوانی نخواهند داشت و در واقع ممیزی ما برای پیشگیری از ارسال پیام‌های ناشایست کارایی خود را از دست می‌دهد. ثانیاً جامعه امروز ما جامعه‌ای است با نیازهای متنوع و گسترده، نیازهایی که اغلب به دلیل فاصله‌های اجتماعی با یک شیوه مشابه ارضا نمی‌شوند... با توجه به طیف‌های وسیع نیازهای فرهنگی، هر دیدگاهی که تولید فرهنگی یا تنوع فرآورده‌های فرهنگی را در کشور کاهش دهد نهایتاً منجر به متوجه شدن اقشار مختلف برای تأمین نیازهای خود به خارج از مرزهای ملی یا هویتی می‌گردد و این هزینه‌ای است بسیار سنگین. ثالثاً حقوق اساسی مندرج در قانون اساسی ما اصل را بر برائت می‌گذارد و این با دیدگاه هیچ پیام شایسته‌ای